

II na rzecz zbliżenia tych dwóch rzeczywistości (s. 91).

Lektura omawianej wyżej książki jest godna polecenia w roku jubileuszu pontyfikatu Jana Pawła II. Przybliży bowiem główne idee i kierunki apostolskiej działalności obecnego pontyfikatu, a przede

wszystkim, jak zaznaczył we wstępie abp J. Życiński, „ukazuje w sugestywnej i przekonującej formie fascynujące piękno Kościoła, odnajdywane w trudnym czasie głębokich przemian kulturowych, znaczących pontyfikat Jana Pawła II” (s. 6).

Ks. Marek Stępniaik

Ks. Michał Jagosz, *Beatyfikacja i kanonizacja świętej Jadwigi królowej*, Kraków 2003, 409 stron

Od zacytowania pamiętnych słów papieża Jana Pawła II, wypowiedzianych podczas kanonizacji na krakowskich Błoniach dnia 8 czerwca 1997 roku rozpoczął ks. infulat dr Michał Jagosz swoją, napisaną pod kierunkiem ks. rektora prof. dr. hab. dr. h.c. Adama Kubisia rozprawę doktorską: „Długo czekałaś Jadwigo (...) na dzień twojej kanonizacji (...). Mijały lata i stulecia i wydawało się, że twoja kanonizacja jest już wręcz niemożliwa” (s. 7). W słowach tych ukryta jest głęboka prawda. Stało się tak, mimo iż Jadwiga jako królowa Polski zaskarbiła sobie miłość we wiernych sercach poddanych ludzi sobie współczesnych spragnionych miłosiernej miłości i chociaż umarła w opinii świętości. Starania o wyniesienie jej na ołtarze pańskie

podjęto już kilkanaście lat po jej śmierci. Od tego czasu bynajmniej nie ustał jej kult, lecz z biegiem czasu przybierał on coraz to realniejsze kształty. Z wyroku Bożej Opatrzności czekała, aż na stolicy biskupiej św. Stanisława w Krakowie zasiadł Karol kardynał Wojtyła i aż klucze św. Piotra wziął w swoje ręce pierwszy polski papież, Jan Paweł II, który obdarował ją jakże wymownym tytułem: „Opatrznościowa Królowa naszych dziejów” (s. 8).

Ks. dr Michał Jagosz w krótkim biogramie Jadwigi wskazał, że była ona związana aż z kilkoma dynastiami rządzącymi w ówczesnej Europie Środkowej i Południowej i że wychowywała się w europejskiej kulturze chrześcijańskiej. Mając zaledwie 11 lat, otrzymała w

dniu 17 października 1384 roku koronę króla Polski. Dnia 18 lutego 1386 roku poślubiła wielkiego księcia Litwy Władysława Jagiełłę, który niebawem, bo już 4 marca, został też królem Polski. Po śmierci królowej Jadwigi w dniu 17 lipca 1399 roku – jak to trafnie ujął ks. dr Jagosz – „duchowieństwo i lud polski otoczyli ją czcią i pokładali wielką ufność w jej wstawiennictwo u Boga” (s. 11). Stąd blask świętości królowej Jadwigi wnet rozszedł się po rozległych terytoriach korony królestwa Polski. Nie zanikł bynajmniej w ciągu późniejszych wieków. Z nową siłą zajaśniał znowu za pontyfikatu papieża Jana Pawła II.

Skomplikowaną procedurą kanonizacyjną tak pod względem historycznym jak i proceduralnym służebnicy Bożej królowej Jadwigi zajął się w osobnym studium naukowym ks. infułat Jagosz w pierwszym rozdziale (s. 21–71) swojej świetnej rozprawy doktorskiej. Sprawę tę ujął w szerokim kontekście historycznym. W żmudnych poszukiwaniach badawczych starał się zebrać wiarygodne i autentyczne dokumenty historyczne, pozostawione zwłaszcza przez pierwszych krakowskich profesorów i kaznodziejów uniwersyteckich oraz przez nieco późniejszych kronikarzy i historyków. Dane te doty-

czyły życia i uprawiania cnót w stopniu heroicznym przez przed sześcioma wiekami żyjącą królową Jadwigę. Ich pełne zestawienie było niezbędne do przeprowadzenia procedury kanonizacyjnej. Jeszcze trudniejsze było udowodnienie tego, że królowa Jadwiga cieszyła się już publicznym i kościelnym kultem przed 1634 rokiem, tj. przed wydaniem konstytucji apostolskiej papieża Urbana VIII *Coelestis Hierusalem*, i w czasach późniejszych. Wobec tego rozdział pierwszy zawiera kompletne zestawienie znanych ważnych dokumentów i przekazów historycznych.

W rozdziale drugim (s. 73–135) swojej książki ks. dr Jagosz przedstawił i scharakteryzował zebrane materiały źródłowe dotyczące życia i działalności królowej Jadwigi i odnoszące się do sławy świętości, jaką cieszyła się po śmierci. Z nich wypada przynajmniej zacytować wypowiedź wybitnego historyka ks. prof. dr. Jana Fijałka: „Jadwiga, tak jak ją nam przekazują źródła, owiana jest aureolą świętości” (s. 81). W drugim procesie beatyfikacyjnym, który trwał od 1972 do 1985 roku i którego notariuszem był ks. Michał Jagosz, stwierdzono istnienie i legalność dawnego kultu błogostawionej Jadwigi i potraktowano go jako przypadek wyjątkowy (*casus exceptus*).

Gdy Franciszek kardynał Macharski mianował ks. lic. Michała Jagosza postulatorem sprawy kanonizacji błogosławionej Jadwigi królowej, to zajął się on wszechstronnie i dogłębnie pracami zmierzającymi do pomysłnego zakończenia prowadzonego procesu kanonizacji. Przebieg tych trudnych i odpowiedzialnych prac ks. infułat Jagosz interesująco zrelacjonował w trzecim rozdziale swojej książki (s. 137-212). Przy tym zwrócił szczególną uwagę na to, że z łaską uświęcającą królowej Jadwigi były ściśle związane cnoty teologiczne, kardynałowe i inne z nimi związane, które praktykowała w stopniu heroicznym. Znalazło to trwałe wyraz m.in. w zapisie, umieszczonym zaraz po jej śmierci w *Kalendarzu krakowskim*: „Wzór wszelkich cnót, pokorna i łaskawa matka sierot, której wtedy podobnego człowieka z rodu królewskiego nie widziano na całym obszarze świata” (s. 177).

Dekrety o heroicznosci uprawianych przez królową Jadwigę cnót oraz zaistniałych za jej wstawiennictwem cudów uzdrowienia stały się dla Jana Pawła II podstawą do jej kanonizacji, co w uroczysty sposób nastąpiło 8 czerwca 1997 roku w Krakowie, gdy założony przed 600 latami Wydział Teologii obchodził uroczyste swój jubileusz, który starannie przygo-

tował ówczesny Rektor Papieskiej Akademii Teologicznej ze swoimi pracownikami. Samej odbytej po raz pierwszy na ziemiach polskich kanonizacji pierwszego polskiego Króla ks. dr Jagosz poświęcił czwarty rozdział swojej książki (s. 213-263). W nim trafnie zauważył: „Kanonizacja królowej Jadwigi otworzyła nowy rozdział w dziejach jej kultu oraz jej wpływu na Kościół, zwłaszcza w Polsce i w Europie Środkowo-Wschodniej” (s. 238).

Zakończenie (s. 265-274) jest kontynuacją rozważań Autora omawianej książki o królowej Jadwidze jako błogosławionej i świętej. Jej beatyfikacja i kanonizacja ożywiła znacznie kult, który do niej żywiono od śmierci. W związku tym ks. Jagosz trafnie stwierdził: „Dlatego też Jadwiga jest i dziś wzorem świętości, postrzeganej jako przyłgnięcie do Chrystusa w wirze rozlicznych obowiązków w życiu świeckim, jest przykładem zaangażowania misyjnego. Reprezentuje on zwłaszcza kobietę czynną w sprawach Kościoła i społeczeństwa, z uwagą uczestniczącą w wydarzeniach kulturalnych oraz zatroskaną o szerzenie wiary, nauki, i dzieł miłosierdzia, stale karmiącą się pobożnością eucharystyczną i nabożeństwem do Chrystusa Ukrzyżowanego” (s. 272).

Cenną część rozprawy stanowią załączone przez ks. dra Jagosza aneksy (s. 275–341). W nich znajduje się aż 26 ważnych dokumentów związanych z kanonizacją królowej Jadwigi. Większość z nich znalazło się w *Positio causae*, ale ta jest trudno dostępna. Wobec tego ich ponowne zebranie i opublikowanie jest ze wszech miar uzasadnione, a nawet pożądane. Stanowią one dodatkową dokumentację wywodów Autora omawianej książki w poprzednich rozdziałach.

Na stronach 343–347 występuje wykaz używanych skrótów, których jest mnóstwo w recenzowanej książce. Bez ich zestawienia i rozwiazania trudno byłoby rozwickać niektóre skróty.

W obszernej bibliografii (s. 349–384) ks. dr Jagosz zamieścił tylko źródła i literaturę cytowaną. Bibliografię podzielił on na źródła rękopiśmienne występujące w archiwach i bibliotekach, źródła drukowane i na literaturę przedmiotu. Załączona bibliografia świadczy też o ogromnej pracy włożonej w napisanie rozprawy doktorskiej.

Duże znaczenie posiada także starannie wykonany skorowidz rzeczowy (s. 385–400). Wychodząc naprzeciw modnych obecnie tendencji, nie skrócono występujących przy nazwiskach imion.

Na stronach 400–402 omawianej książki występuje 16 ilustracji z ich spisem. Stanowią one trwałe upamiętnienie wielkich wydarzeń związanych także z beatyfikacją i kanonizacją królowej Jadwigi.

Spis treści w języku angielskim i polskim daje dobry wgląd w bogatą treść książki i w interesującą poruszanych zawartość zagadnień omawianej publikacji.

Mimo że królowa Jadwiga musiała długo czekać na swoją formalną kanonizację, to jednak te przez 600 lat trwające z przerwami starania zostały w bardzo krótkim czasie i w znakomity sposób utrwalone na piśmie. W szczególny sposób trzeba podkreślić, że to epokowe wydarzenie opracował człowiek bardzo kompetentny, jakim jest ks. infułat dr Michał Jagosz: notariusz w procesie beatyfikacyjnym i postulator w procesie kanonizacyjnym królowej Jadwigi. Stąd jego książka *Beatyfikacja i kanonizacja świętej Jadwigi królowej* jest dziełem wyjątkowym nie tylko ze względu na swoją zawartość treściową, lecz także ze względu na swego Autora, który z ogromnym zaangażowaniem utrwalił na piśmie wielkie poczynania i świątobliwe życie umiłowanej królowej Jadwigi. Pod względem zaś naukowym recenzowana książka jako rozprawa doktorska z nadmiarem przekracza wy-

mogi stawiane tego rodzaju pracom. Chociaż książka *Beatyfikacja i kanonizacja świętej Jadwigi królowej* jest naszpikowana ogromnym materiałem faktograficznym, stanowi ona interesującą lekturę. Do tego dochodzi jej wyjątkowo staranna redakcja. To wszystko sprawia, że ks. infułat dr Michał Jagosz stworzył dzieło pod różnymi względami wyjątkowe, dokumentując dokładnie zarówno starania o beatyfikację jak i proces kanonizacji wielkiego króla Polski i świętej Jadwigi królowej z epoki panowania dynastii Jagiellonów. Dobrze stało się, że ta drogocenna perła, jaką jest niewąt-

pliwie książka *Beatyfikacja i kanonizacja świętej Jadwigi królowej*, ukazała się jako piętnasty tom redagowanych przez ks. prof. dr. hab. dr. h.c. Adama Kubisia, renomowanych *Studiów do dziejów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego*. Napisanie książki o długich staraniach o upragnioną beatyfikację i kanonizację było więc bardzo celowe i wielce pożądane. Z tego trudnego zadania ks. infułat dr Michał Jagosz wywiązał się znakomicie. Tym samym zamknął wielką lukę w polskiej historii i hagiografii.

Mieczysław Markowski

Ks. Tomasz Rozkrut, *Jan Paweł II do Roty Rzymskiej (1979–2003)*
Wydawnictwo Biblos, Tarnów 2003, 241 stron

Jubileusze są niczym kamienie milowe w życiu wspólnot, jak i poszczególnych ludzi. Odmierzają nie tylko miniony czas, ale również otrzymaną od Boga łaskę, składając tym samym do dziękczynienia. Stąd zapewne i dedykacja książki: *Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II na XXV-lecie Pontyfikatu*.

We wprowadzeniu autor, kierownik katedry historii prawa kanonicznego w Instytucie Prawa

Kanonicznego PAT w Krakowie, ukazał czytelnikowi sytuację, w jakich Papież – nawiązując do tradycji swoich Poprzedników na Urzędzie Piotrowym – kieruje do Trybunału Apostolskiego Roty Rzymskiej przemówienia okolicznościowe. Zwrócił zarazem uwagę na to, że owe przemówienia posiadają charakter nie tylko ściśle prawniczy i małżeński, lecz także eklezjologiczny, moralny i teologiczny.